

Huszonegyedik századi parancsolatok Farkas Wellmann Éva: *Parancsolatok*, Előretolt Helyőrség Íróakadémia, 2018.

Mióta ember az ember, valamilyen különleges okból – legyen az egyszerű kíváncsiság, esetleg az elérhetetlen iránti örökös vágyakozás – mindig foglalkoztatta a létezés azon aspektusa, amely messzemenően túlmutat az ő földi életén és annak korlátozott lehetőségein. Valószínűleg legalább egyszer mindannyiunk fejében megfordult a gondolat: „talán létezik Ő is, aki többre képes az embernél”, és ha igen, mire képes, hogyan kötődik pont az én életemhez, és milyen szerepet szán nekünk, egyszerű halandóknak a Földön.

A jelenség, miszerint az ember nem csupán saját erejére vagy tudására hagyatkozik a mindennapi megmérettetések során, hanem valamely felsőbbrendű erőtlől kér iránymutatást a cél biztos eléréséhez, egyáltalán nem mai keletű. Már az ősemberek is a szellemek segítségével fohászoltak annak érdekében, hogy vadászataik sikerrel záruljanak – majd a zsákmány elejtését követően különböző rituálékkal hálájukat is kifejezték az égiek nagylelkűségéért. Az ókori görög, illetve római kultúra idején valóságos kultusz épült az istenek köré, akik – antropomorfként – az emberekhez hasonló külső jegyekkel rendelkeztek; emellett a személyiségük is jócskán hasonlított a halandókéhoz, legyen szó kicsinyességről, bosszúszomjról vagy gyakori véleményváltozatról egy adott témát illetően.

A mai digitális világban azonban azt gondolnánk, a modern ember élete túl felgyorsultá vált, hogy elegendő teret kapjon benne a vallás, a felsőbbrendű erők kérdése – a hit korábbi szerepköréhez képest legalábbis mindenképp. A feltevés különösen igaz lehetne az irodalomra, hiszen 2019-re aligha akad olyan téma, amiről ne írt már volna valaki.

Farkas Wellmann Éva kötete azonban több szempontból is jelentős a kortárs magyar irodalmi életben. Egyrészt bebizonyította, hogy a hit–Isten–vallás hármas olyan jelentős pont, amelyről mindig lehet újat alkotni. Másrészt, ha valaki tud nem a szokványos feldolgozással nyúlni mindenki által ismert kérdéskörhöz, legalább akkora sikert érhet el az újításával, mintha egy éppen felkapott tárgyat választott volna a műve középpontjául. Az erdélyi költő a mőzesi

tízparancsolathoz fűzött egy-egy reflexiót legújabb kötetében, a versen Ferenccz Zoltán Hargita Szalon-díjas képzőművész grafikai teszic oldalpáronként teljessé. Bár a mőzesi parancsolatok egyértelműek és világosak, Farkas Wellmann Éva mégis tudja tovább árnyalni a csak első ránézésre egyszerű képet. A művek – amelyek között petrarcai szonettekkel is találkozhatunk – meghagyják az olvasónak a szabadságot, nem fekete-fehéren találják a parancsolatok magyarázatát, mégis fontos, hogy sokkal pontosabb iránymutatásul szolgálnak, Isten milyen értékrendet és cselekedetet vár(hat) el az embertől, illetve tarthat tilalmasnak, amikor a parancsolatok betartására figyelmeztet – ez annak is köszönhető, hogy a versek mind a tíz alkalommal az Úr szemszögéből olvasandók, hiszen minden eredeti parancsolat is az Úr szava az Emberhez.

A befogadói élményt végképp teljessé teszik az Evilági zenekar által megzenésített versfeldolgozások, amelyek néhány esetben a mélyebb megértést is elősegíthetik – hiszen nem olyan kötetéről van szó, amelyet egy hosszú nap után kimerülve, félálomban olvasgatva azonnal megértenénk. A sorok közti összefüggéseket, a versszakok valódi üzenetét legalábbis biztosan nem. Ez azonban egyáltalán nem negatívum – azt vallom, hogy alkalmanként találkozunk kell olyan alkotásokkal is, amelyek nagyobb odafigyelést, átgondolást igényelnek, nem fejthetők meg azonnal. Hiszen minden egyes elolvasott mű hozzáad valamit a világlátásunkhoz, értékrendünkhöz, ez pedig különösen igaz lehet az olyan kötetekre, amelyek több koncentrációt igényelnek annak érdekében, hogy legalább ennyit aztán vissza is adhassanak az olvasónak. Az pedig, ha olyan témával találkozunk, amely korábban valamelyest ismeretlen terület volt számunkra, további kalandokat jelent olvasás közben.

Ehhez hasonló pozitív élményekkel lettem gazdagabb Farkas Wellmann Éva kötetét forgatva. Ahogy Jü Hua kínai szerző is tökéletesen megfogalmazta: „Ha valami, hát ez az irodalomban rejő titkos erő: különböző korokban, különböző országokhoz, nemzetiségekhez, nyelvekhez és kultúrákhoz tartozó írók műveiben az olvasó megtalálja a maga személyes élményét.”

Mazán Nikolett

